

A kistermelők túlélési stratégiái a járvány alatt

Fertő Imre

Motiváció

- Covid-19 komoly zavarokat okozott a globális élelmiszer-elosztási rendszer működésében
- A Covid-19 hatása heterogén volt
- A kisgazdaságok szerepe felértékelődött az élelmiszer- és táplálkozásbiztonságban
- Fókusz a kisgazdaságokon

Növekvő irodalom Covid-19 hatásairól

- Különszámok a Covid-19-ről a vezető agrárközgazdasági folyóiratokban (AEPP, AAEA CJAE, AHV, Eurochoices)
- Nemzetközi szervezetek (IFPRI, FAO)
- Keveset tudunk mi történt a KKE országokban

Kutatási kérdés

Vajon a farmok diverzifikációja segít a kistermelőknek túlélésben?

A farm diverzifikáció különböző aspektusai

- A mezőgazdasági kibocsátás diverzifikációja
- Termék differenciálódás
- A nem mezőgazdasági kibocsátás diverzifikációja

A farm diverzifikáció okai

- Kockázat menedzsment
- Választék gazdaságosság
- A marketing csatornák diverzifikációja

Farm nagyság: diverzifikációs vs specializáció

- A nagy gazdaságok inkább specializálódnak
- A kisgazdaságok inkább diverzifikálódnak
- A gazdaság nagyságának hatása a specializáció/diverzifikáció szintjére elméletileg és empirikusan is kérdéses

Adatok

- Kérdőíves felmérés
- 4 ország:
  - Észtország, Magyarország, Portugália, Románia
- 2020 május-június
- Fókusz a kistermelőkön

A termékdiverzifikáció Romániában a legnagyobb

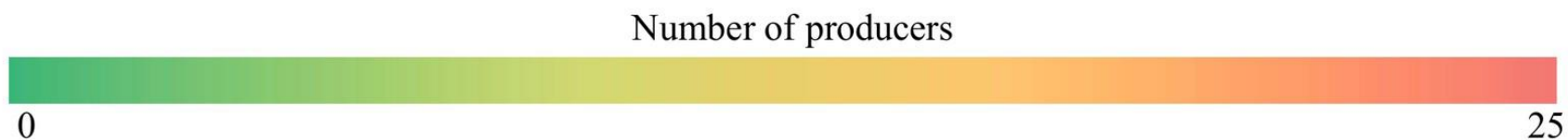
Countries	Number of product categories								
	1	2	3	4	5	7	8	9	
Estonia	38	11	3	0	0	0	0	0	
Portugal	62	8	5	0	1	0	0	0	
Hungary	102	28	5	0	1	0	0	0	
Romania	106	29	12	5	1	1	2	1	

Number of producers

A csatornadiverzifikáció Romániában a legnagyobb

Countries	Number of important marketing channels													
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Estonia	3	6	12	9	7	4	4	5	0	2	0	0	0	
Portugal	7	16	21	8	4	7	7	3	0	1	0	1	1	
Hungary	4	16	25	20	7	5	4	4	9	6	6	0	0	
Romania	18	15	18	17	14	13	13	14	4	8	8	1	14	

A diverzifikációnak nem-lineáris hatása van

- Marketing csatorna diverzifikáció
  - 1. forduló pont: 4
  - 2. forduló pont 9
- Termék diverzifikáció
  - 1. forduló pont: 1,6
  - 2. forduló pont 4

Fő üzenet

- A skálahozadék kevésbé volt fontos, mint választék-gazdaságosság
- A hatások nem lineárisak;
  - a diverzifikáció által létrehozott kezdeti előny gyorsan elenyészett,
  - akár ideiglenesen, a termékek esetében
  - vagy tartósan a marketingcsatornák esetében

Magyar tapasztalatok

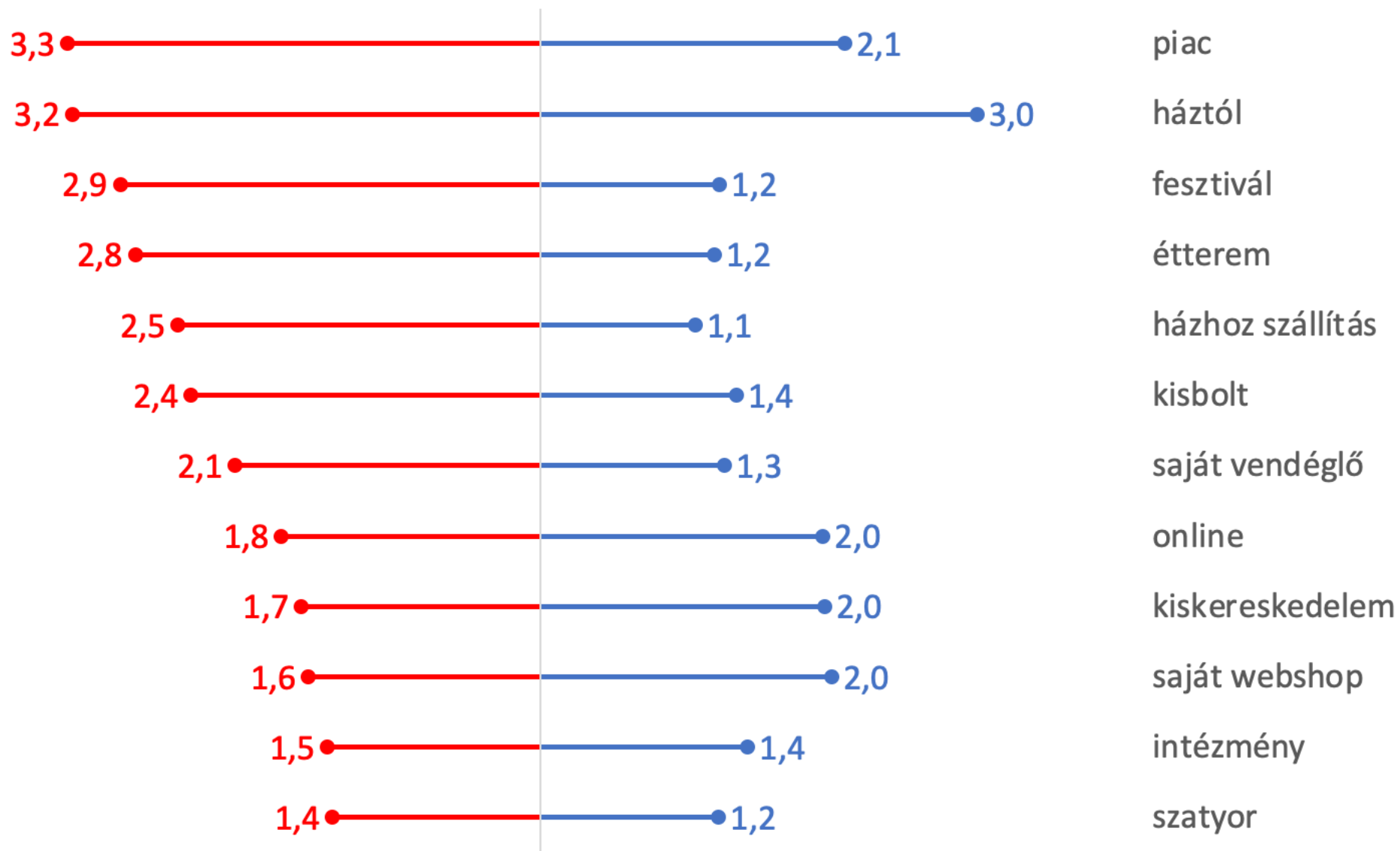

Kutatási kérdés

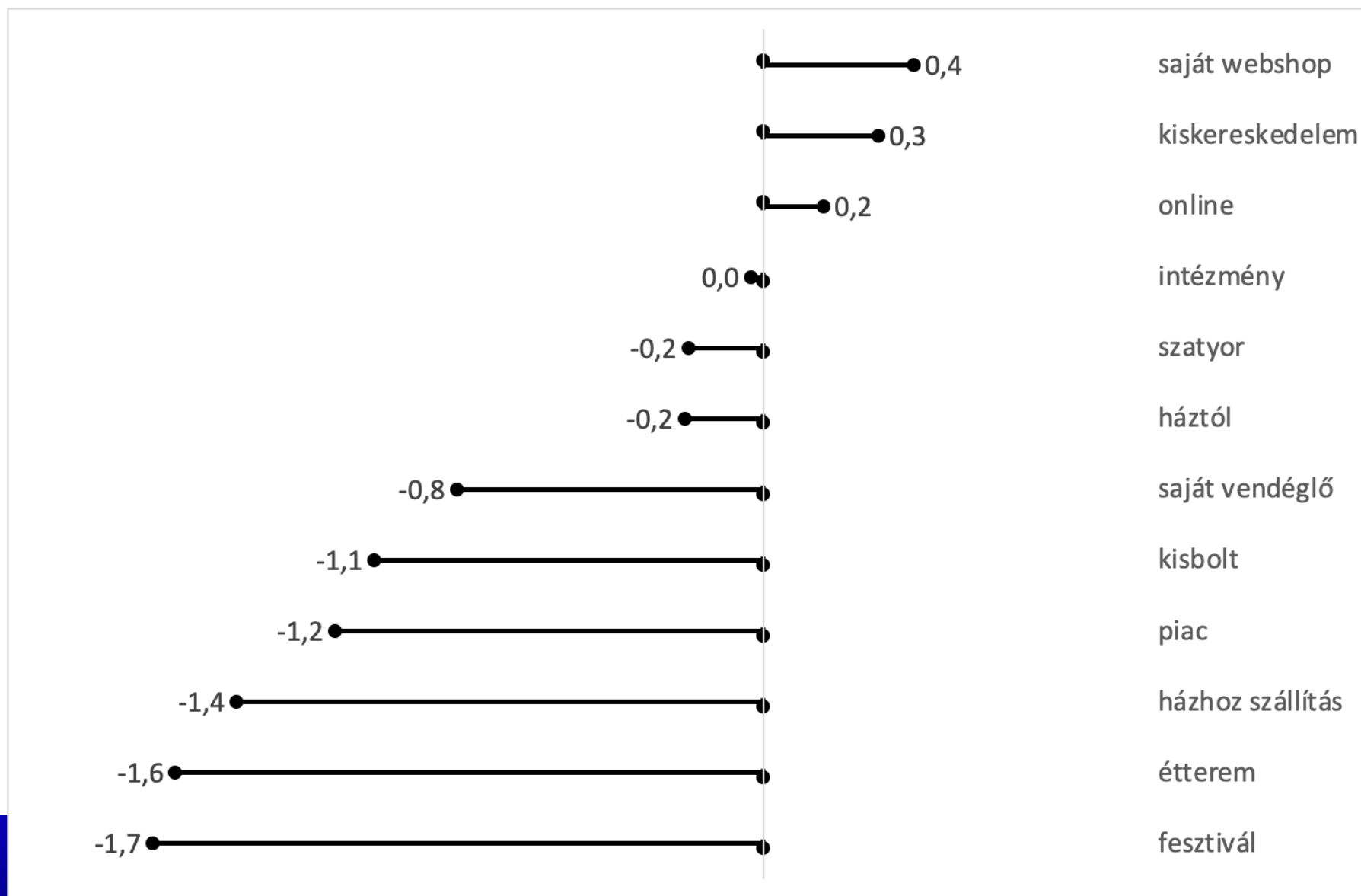
Milyen tényezők befolyásolták a kistermelők túlélési stratégiáit Covid-19 alatt?

Az értékesítési csatornák jelentősége a járvány előtt és alatt

A személyesebb csatornák fontossága növekedett

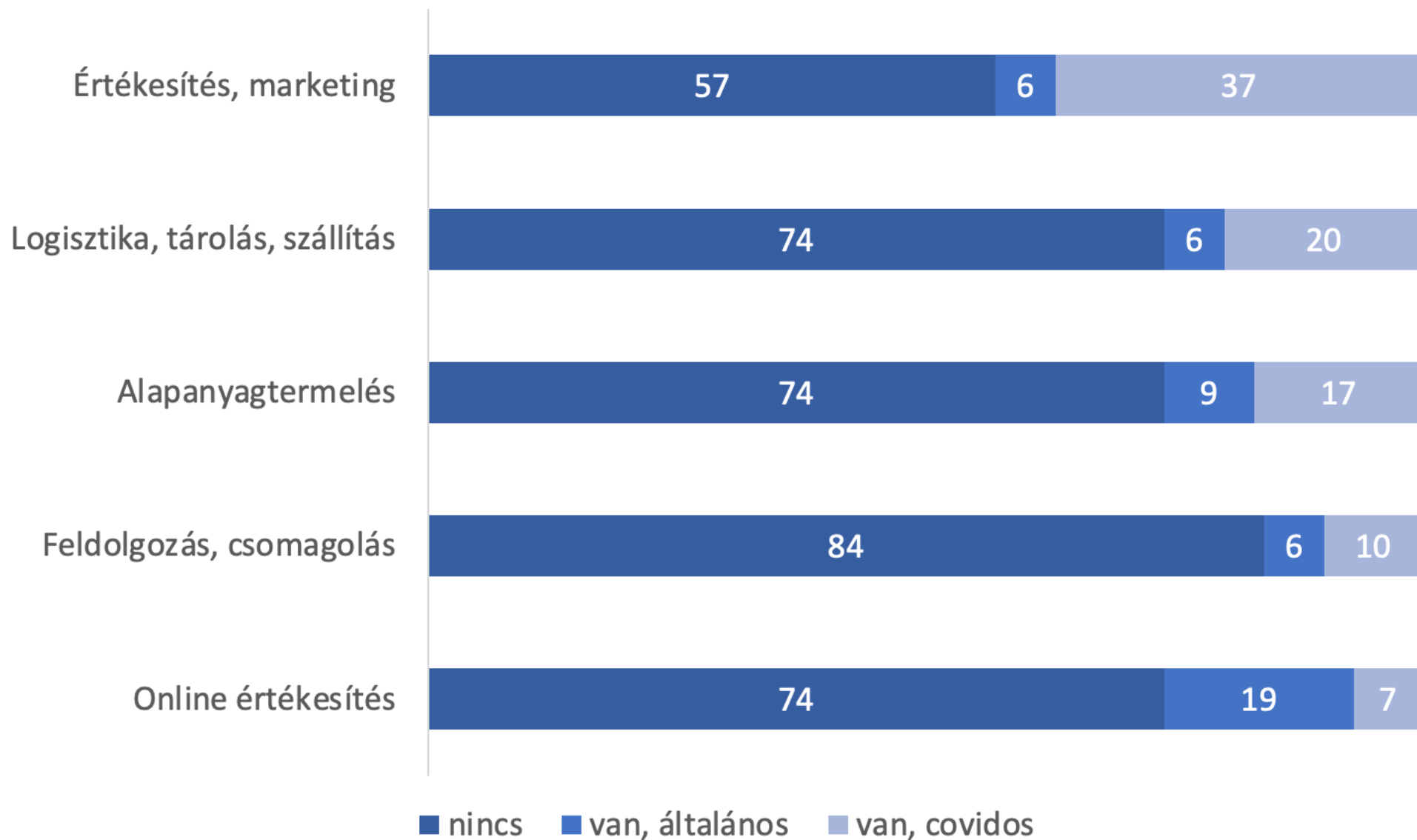

A marketingcsatornák a személyesség szintje alapján

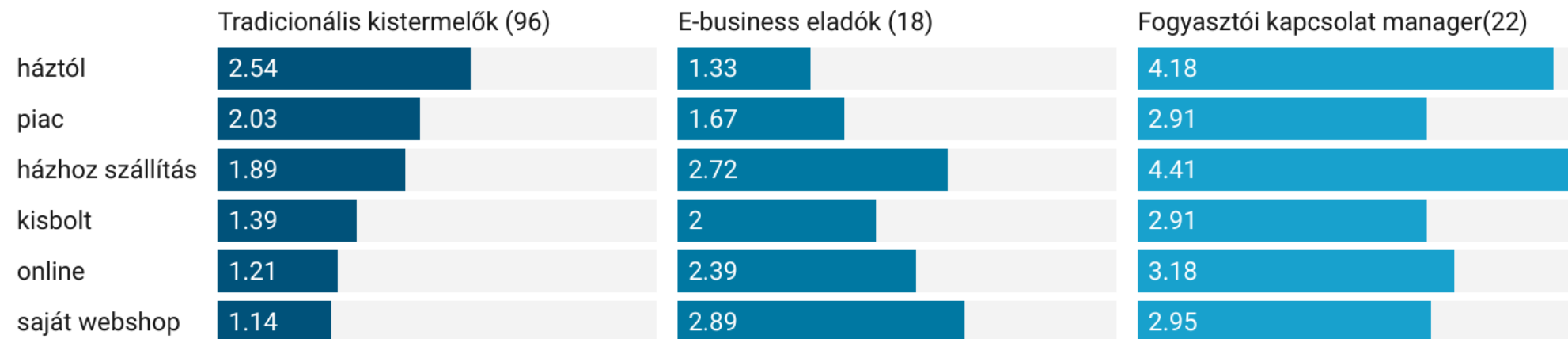
Személytelen	Közepesen személyes	Nagyon személyes
Saját webáruház	(Piac, termelői piac)	Házhoz szállítás
Gyűjtőoldalon keresztül	Fesztivál	Háztól értékesítés
Bevásárló közösségek		Vendéglátás, vendégasztal
Kiskereskedelmi lánc		
(Közétkeztetés)		
Független kisbolt		
Étterem		

A járvány miatti problémák

Az értékesítési csatornák fontossága a Covid első hullámában

Created with Datawrapper

Az értékesítési csatornák fontossága a Covid második hullámában

Következtetések

- Heterogén válaszok Covid járványra
  - Javulás vagy a szektor elhagyása
- A kulcs a marketingcsatornák újra konfigurálása
- Nyitottság, és tanulásra való hajlandóság volt a kulcs a termelők túlélésének

A humán tőke javulása, a termelők növekvő
beágyazottsága a hálózatokban

További részletek ...

Farm diversification as a potential success factor for small-scale farmers constrained by COVID-related lockdown. Contributions from a survey conducted in four European countries during the first wave of COVID-19

Zsófia Benedek , Imre Fertő, Cristina Galamba Marreiros, Pâmela Mossmann de Aguiar, Cristina Bianca Pocol, Lukáš Čechura, Anne Pöder, Piia Pääso, Zoltán Bakucs

PLOS

Published: May 21, 2021

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0251715>

További részletek...

Benedek, Z., Balogh, P. G., Baráth, L., Fertő, I., Lajos, V., Orbán, É., & Nemes, G. (2020). The Kings of the Corona Crisis: The Impact of the outbreak of Covid-19 on Small-scale Producers in Hungary. *EuroChoices*, 19(3), 53-59.

Benedek, Z., Baráth, L., Fertő, I. Nemes G.: Survival strategies of producers involved in short food supply chains following the outbreak of COVID-19 pandemic: a Hungarian case study. *Sociologia Ruralis* upcoming

